

กฎหมาย การประกอบวิชาชีพ การสาธารณสุข ในสถานพยาบาล

อาจารย์ภัทระ แจ่มศิริเจริญ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. 2556
2. พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541
3. พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลป์ พ.ศ. 2542
4. พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5. ระเบียบกระทรวงว่าด้วยข้อจำกัดในการบำบัดโรค
เบื้องต้น พ.ศ.2563
6. ข้อบังคับสภาวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนว่าด้วยหลักเกณฑ์
และเงื่อนไขการตรวจประเมินอาการเจ็บป่วย และการช่วยเหลือผู้ป่วย
เพื่อการส่งต่อ พ.ศ. 2563
7. ข้อบังคับสภาฯ ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพฯ พ.ศ. 2565

**พระราชบัญญัติวิชาชีพ
การสาธารณสุขชุมชน
พ.ศ. 2556**

มาตรา 3 มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. เป็นวิชาชีพที่กระทำ
2. มนุษย์ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน
 - 2.1 การส่งเสริมสุขภาพ
 - 2.2 การป้องกันโรค
 - 2.3 การควบคุมโรค

มาตรา 3 มีองค์ประกอบ ดังนี้

2. มนุษย์ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

2.4 การตรวจประเมินและการบำบัด โรคเบื้องต้น

2.5 การดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย

2.6 การฟื้นฟูสุขภาพ

2.7 การอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม

มาตรา 3 มีองค์ประกอบ ดังนี้

3. ทั้งนี้ เพื่อลดความเสี่ยงจากการเจ็บป่วยในชุมชนโดยนำหลักวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้

แต่ไม่รวมถึง การประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ หรือการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ และการสาธารณสุขอื่น

การประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข

มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การกระทำการสาธารณสุขต่อ

- ครอบครัว
- บุคคล
- ชุมชน
- อนามัยสิ่งแวดล้อม

การประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข

ก. ส่งเสริมการเรียนรู้ การแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การควบคุมโรค การบำบัดโรคเบื้องต้น และการฟื้นฟูสภาพ ต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน

ข. การประยุกต์หลักวิทยาศาสตร์ โดยการกระทำการด้านการอาชีวอนามัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อการควบคุมป้องกันปัจจัยที่ทำให้เกิดโรค และลดความเสี่ยง การเจ็บป่วยต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน

การประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข

ค. การตรวจประเมินและการบำบัดโรคเบื้องต้น การดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย การสร้างเสริม ภูมิคุ้มกันโรค และการวางแผนครอบครัวตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ง. การตรวจประเมินอาการเจ็บป่วย และการช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อการส่งต่อ ตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการกำหนด

คุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามของสมาชิก

1. คุณสมบัติ

- มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- มีความรู้ในวิชาชีพการสาธารณสุขสูง

ลักษณะต้องห้าม

เป็นผู้มีความประพฤติเสียหาย
|
เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด
|
เป็นผู้วิกลจริต หรือเป็นโรคที่กำหนด

สิทธิและหน้าที่ ของสมาชิก

1. ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตน
2. แสดงความเห็นเป็นหนังสือเกี่ยวกับ
กิจการของสภาฯ
3. เลือก รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้ง
เป็นกรรมการ
4. ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อห้ามในการประกอบวิชาชีพฯ (มาตรา 27)

ห้ามมิให้ผู้ใด → ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน หรือ กระทำด้วยวิธีใดๆ ที่แสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้มีสิทธิที่จะประกอบวิชาชีพ

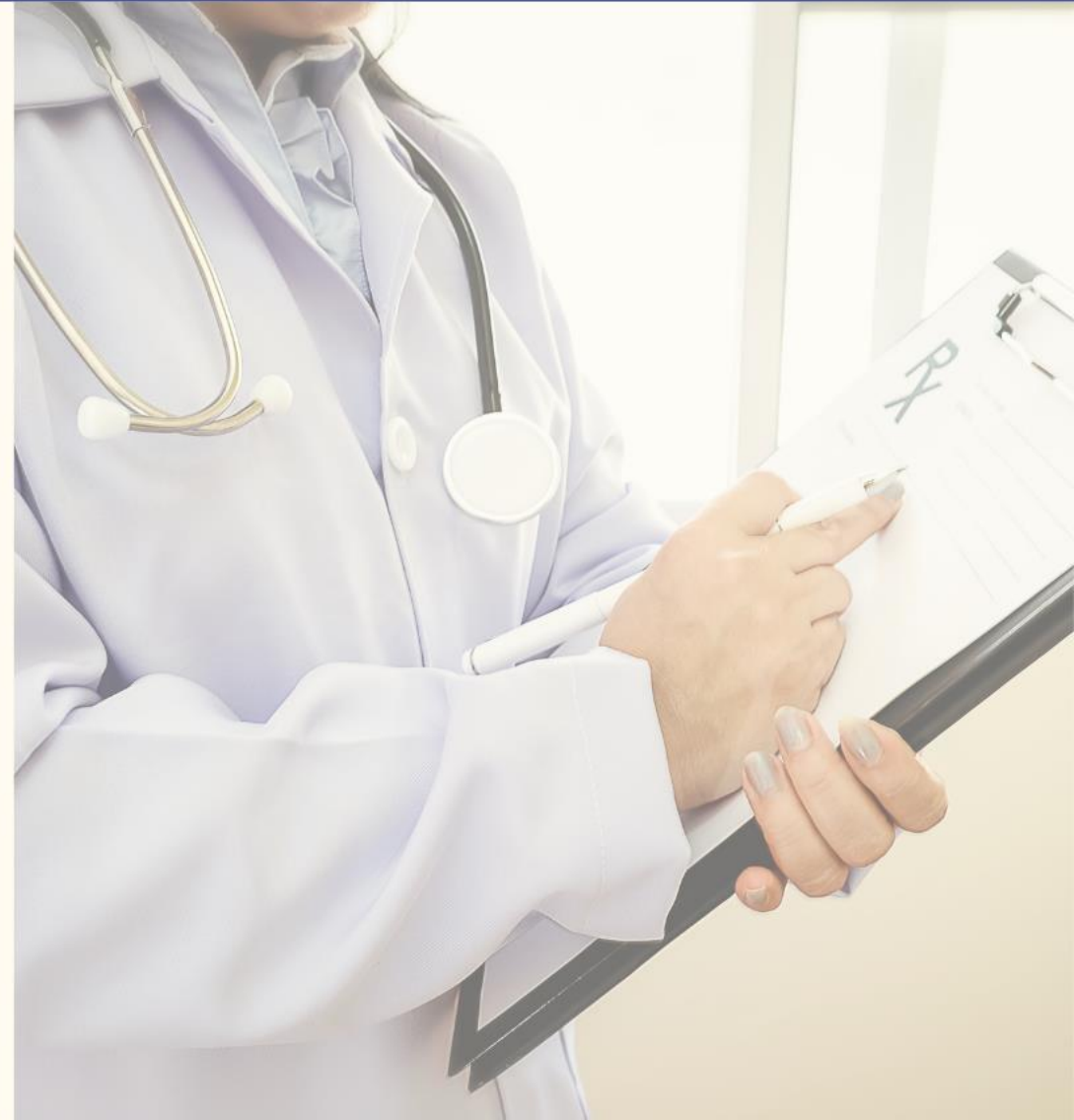
โดยมิได้รับอนุญาต

อัตราโทษ → จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 30 ผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน

1. ต้องประกอบวิชาชีพภายใต้
บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไข
2. ต้องประพฤติให้เป็นไปตาม
จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

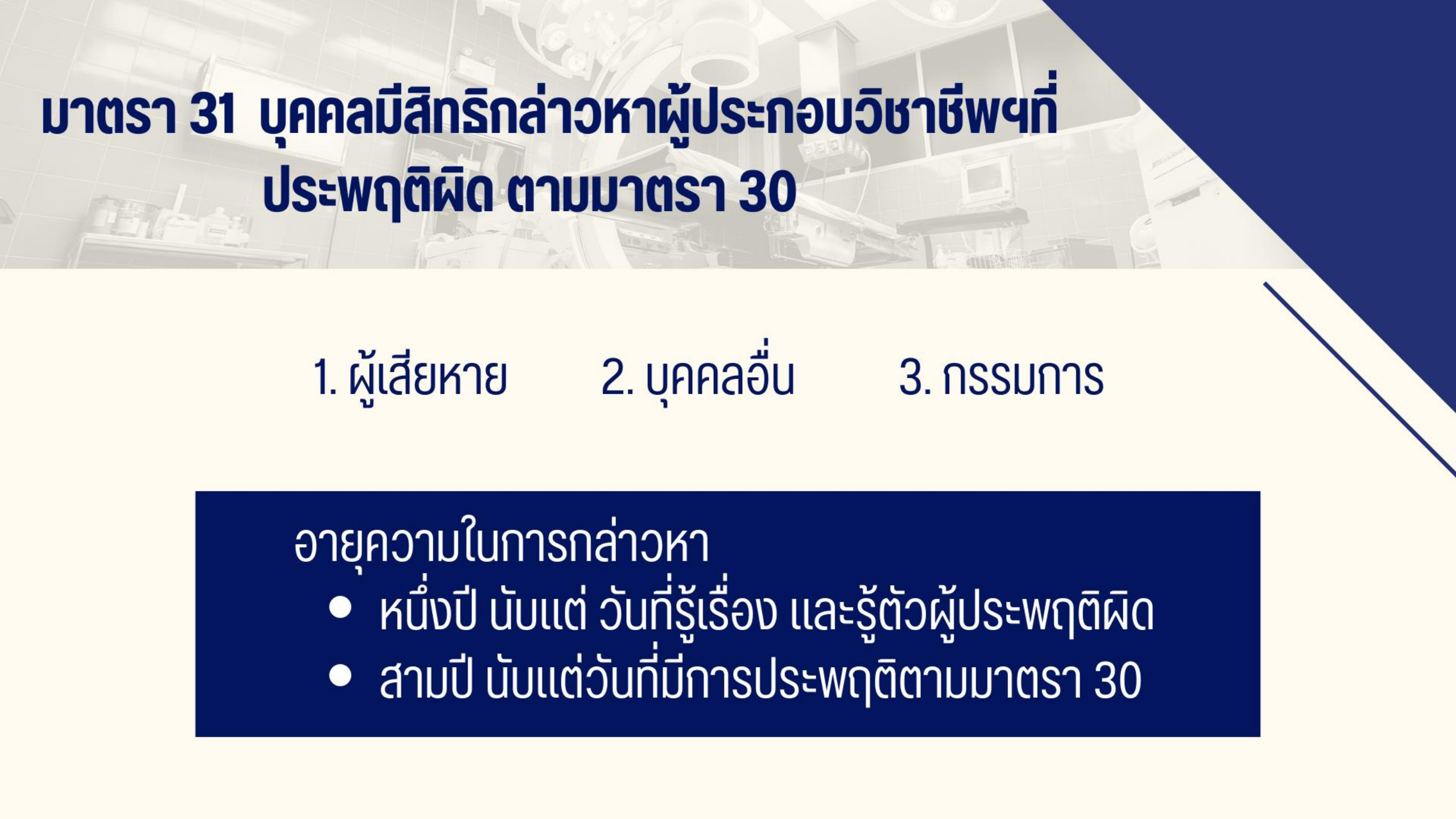

ข้อจำกัดในการบำบัดโรคเบื้องต้น

ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงพื้นที่
และความเหมาะสม

ทั้งนี้ให้มีการประเมินและทบทวนระเบียบดังกล่าวทุกห้าปี

มาตรา 31 บุคคลมีสิทธิกล่าวหาผู้ประกอบวิชาชีพที่ ประพฤติผิด ตามมาตรา 30

1. ผู้เสียหาย
2. บุคคลอื่น
3. กรรมการ

อายุความในการกล่าวหา

- หนึ่งปี นับแต่ วันที่รู้เรื่อง และรู้ตัวผู้ประพฤติผิด
- สามปี นับแต่วันที่มีการประพฤติตามมาตรา 30

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

มาตรา 4 การประกอบโรคศิลปะ

1. การประกอบวิชาชีพ2. กระทำ หรือ มุ่งหมายจะกระทำ3. มนุษย์	4. การตรวจโรค วินิจฉัยโรค
บำบัดโรค ป้องกันโรค การส่งเสริมและ
การฟื้นฟูสุขภาพ หรือการผดุงครรภ์ |
|---|---|

แต่ไม่รวมถึง การประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และ
สาธารณสุขอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข

ว่าด้วยข้อจำกัด
ในการบำบัดโรคเบื้องต้น พ.ศ. 2563

ข้อ 3 คำนียาม การบำบัดโรคเบื้องต้น

1. การตรวจประเมินอาการเจ็บป่วย

2. การบำบัด เบื้องต้นเพื่อ

- แก้ปัญหาการเจ็บป่วย
- การบรรเทาความรุนแรงหรืออาการของโรค
- การบาดเจ็บ
- ให้ผู้ป่วยพ้นจากภาวะการเจ็บป่วยหรือภาวะวิกฤต

ข้อ 4 ผู้ที่มีสิทธิทำการประกอบวิชาชีพ การสาธารณสุขสูงชุมชนตามระเบียบ

4.1 เป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาต

4.2 ใบอนุญาตไม่หมดอายุ

4.3 ไม่เป็นผู้ถูกลงโทษพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ 5. การบำบัดโรคเบื้องต้นให้คำนึงถึงพื้นที่ในชุมชนเป็นหลัก
โดยให้มีการประเมิน และทบทวนระเบียบนี้ทุกห้าปี

ข้อ 6. ผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนจะต้องกระทำการ
การบำบัดโรคเบื้องต้น ตามข้อบังคับ

ข้อ 7. ต้องดำเนินการตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ

ข้อ 8. ถ้าจำเป็นต้องใช้ยาหรือเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา
ให้ใช้ได้ตามคู่มือ การใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา
ที่สภาการสาธารณสุขชุมชนกำหนด

ข้อ 9. ต้องบันทึกรายงานเกี่ยวกับ ประวัติของผู้ป่วย
หรือผู้รับบริการ อาการและการเจ็บป่วย โรค
การบำบัดโรคเบื้องต้น

ข้อบังคับสภาการสาธารณสุขชุมชน

**ว่าด้วย ข้อจำกัดและเงื่อนไข
ในการประกอบวิชาชีพ
การสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. 2564**

ข้อ 3 นิยาม

ภาวะวิกฤต หมายความว่า การเจ็บป่วยที่มีความรุนแรงถึงขั้น
ที่อาจทำให้ผู้ป่วยถึงแก่ชีวิต หรือพิการได้

การตรวจประเมินอาการเจ็บป่วย หมายความว่า

1. การประเมินสภาพผู้ป่วยเบื้องต้น

ข้อ 3 นิยาม

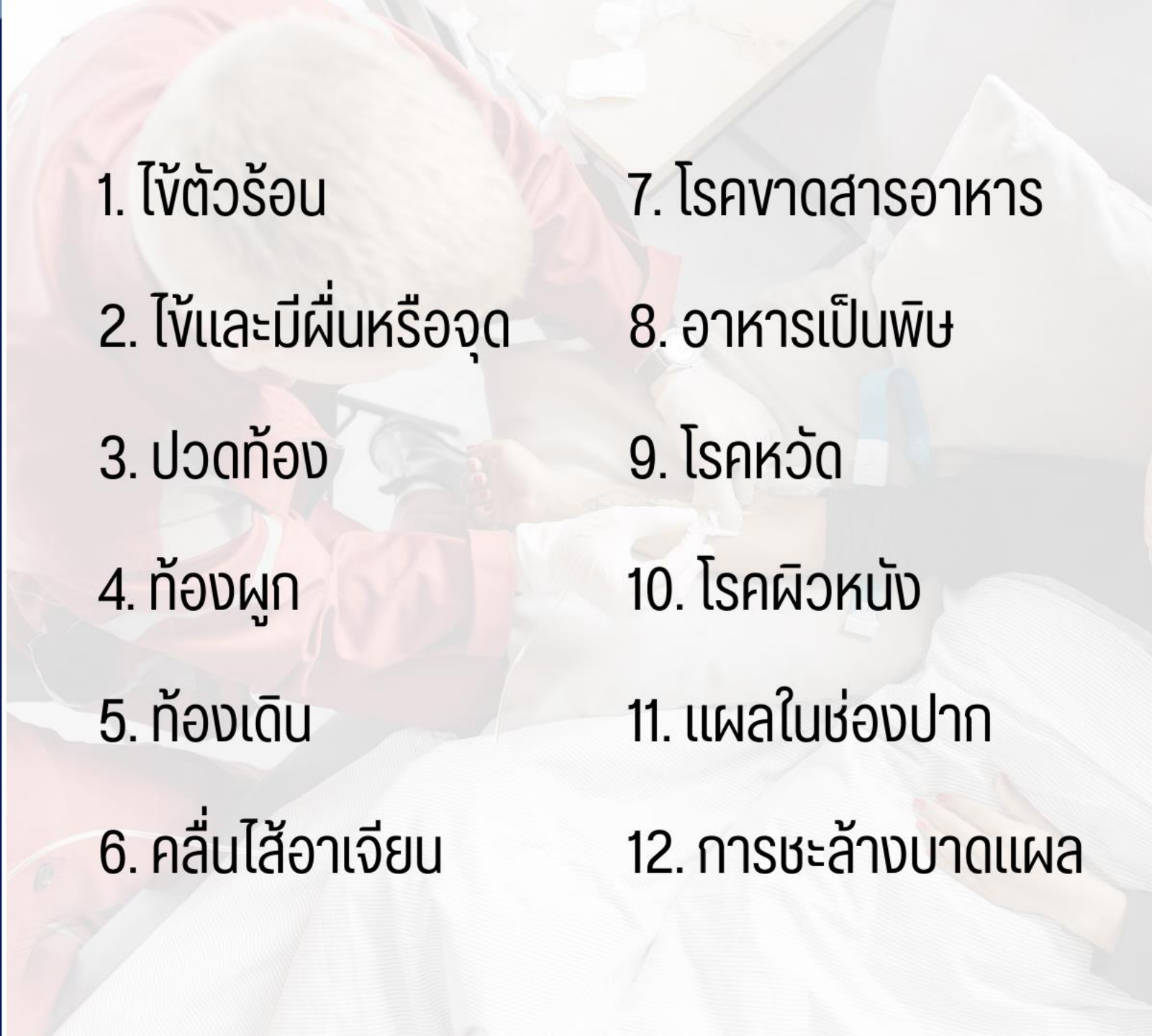
การตรวจประเมินอาการเจ็บป่วย หมายความว่า

2. การตรวจร่างกายเพื่อค้นหาสาเหตุซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาวะคุกคามต่อร่างกายและชีวิตผู้ป่วย
3. การประเมินสภาพทั่วไปและการบาดเจ็บของผู้ป่วย
4. การประเมินระดับความรู้สึกตัว
5. การประเมิน การหายใจเมื่อปรากฏว่าผู้ป่วยมีอาการไม่ปกติ

ข้อ 4

ผู้ประกอบวิชาชีพ
การสาธารณสุขชุมชน
ให้ระทำการตรวจ
ประเมินและการบำบัด
โรคเบื้องต้น 22 อาการ
ดังนี้

-
1. ไข้ตัวร้อน
 2. ไข้และมีผื่นหรือจุด
 3. ปวดท้อง
 4. ท้องผูก
 5. ท้องเดิน
 6. คลื่นไส้อาเจียน
 7. โรคขาดสารอาหาร
 8. อาหารเป็นพิษ
 9. โรคหวัด
 10. โรคผิวหนัง
 11. แผลในช่องปาก
 12. การชะล้างบาดแผล

ข้อ 4

ผู้ประกอบวิชาชีพ
การสาธารณสุขชุมชน
ให้ระทำการตรวจ
ประเมินและการบำบัด
โรคเบื้องต้น 22 อาการ
ดังนี้

13. การให้น้ำเกลือผู้ป่วยอาเจียนจากการสูญเสีย
สมดุลของสารน้ำในร่างกาย

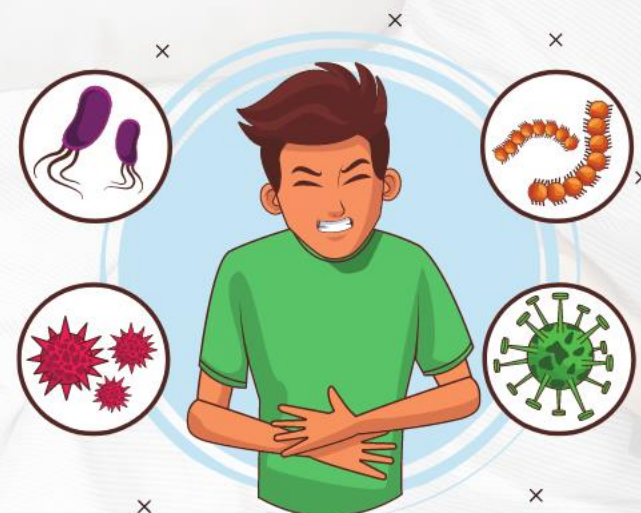
14. ภาวะช็อกจากการสูญเสียสมดุลของสารน้ำ
ในร่างกาย

15. การทำคลอดปกติในภาวะฉุกเฉิน

16. กระดูกหัก

17. ข้อเคล็ด

18. ข้อเคลื่อน

ข้อ 4

**ผู้ประกอบการวิชาชีพ
การสาธารณสุขชุมชน
ให้กระทำการตรวจ
ประเมินและการบำบัด
โรคเบื้องต้น 22 อาการ
ดังนี้**

19. ไฟไหม้

20. น้ำร้อนลวก

21. การช่วยฟื้นคืนชีพ

22. เย็บบาดแผลที่ไม่สาหัส และใบตำหน่งที่
ไม่เป็นอันตราย

ข้อ 5 การตรวจประเมินอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วย ในเบื้องต้น

1. ผู้ป่วยมีอาการเจ็บป่วยรุนแรงเกินศักยภาพ
2. ให้การบำบัดโรคเบื้องต้นในภาวะปกติแล้วพบว่า ผู้ป่วยมีอาการ ไม่ทุเลาหรือมีความรุนแรงจากการเจ็บป่วยมากขึ้นจนอาจทำให้ผู้ป่วยได้รับอันตรายต่อร่างกายและชีวิต

ให้ผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนทำการช่วยเหลือผู้ป่วย
ในเบื้องต้นก่อน แล้วให้ประสาน เพื่อการส่งต่อไปยังหน่วยบริการอื่น
ที่มีศักยภาพสูงกว่า

ข้อบังคับสภาการสาธารณสุขชุมชน

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจประเมินและ
การบำบัดโรคเบื้องต้น การดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย
การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค และการวางแผนครอบครัว พ.ศ. 2563

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน

1. ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่สภาการสาธารณสุขชุมชน
ประกาศกำหนด
2. ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการสาธารณสุข
เฉพาะทางสาขาต่าง ๆ ตามประกาศของสภาการสาธารณสุข
ชุมชน

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน

3.ได้รับใบรับรองจากสภาการสาธารณสุขชุมชน

- ตรวจประเมินและการบำบัดโรคเบื้องต้น
- การดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย
- การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
- การวางแผนครอบครัว

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน

1. เวชบำบัดสาธารณสุขชุมชน
2. สาธารณสุขฉุกเฉิน
3. บริหารระบบบำบัดโรคในชุมชน
4. สาธารณสุขครอบครัว

ចំណុច 7 អ្នកប្រកបអាជីវកម្មសាធារណៈសង្គម

5. ការបង្កើនស្ថានភាពសាធារណៈសង្គម

6. ការបង្កើនការគ្រប់គ្រងហានិភ័យក្នុងការសាធារណៈសង្គម

7. សាធារណៈសង្គមប្រកបដោយសុខុមាលភាព

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนให้กระทำการดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย หรือผู้รับบริการ ดังนี้

- 8.1 ให้คำแนะนำผู้ป่วยหรือญาติในการดูแลตนเองในกรณีที่มีอาการไม่ร้ายแรง
- 8.2 ให้การดูแลผู้ป่วยในกรณีที่มีอาการที่ต้องได้รับการบำบัดโรคเบื้องต้น โดยอาจต้องให้คำแนะนำในการปฏิบัติตน รวมทั้งการใช้ยา ซึ่งต้องมีการติดตามอาการอย่างต่อเนื่อง
- 8.3 ให้การดูแลผู้ป่วยในกรณีที่ได้รับการประเมินอาการและบำบัดโรคเบื้องต้น เพื่อให้ได้รับการบำบัดโรคหรืออาการทุเลาจนเป็นปกติ

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541

มาตรา 4

นิยาม

สถานพยาบาล มีองค์ประกอบดังนี้

1. สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะ
2. จัดไว้เพื่อ การประกอบโรคศิลปะ การประกอบวิชาชีพเวชกรรม การพยาบาลและการผดุงครรภ์ กั้นตกรรม กายภาพบำบัด เทคนิคการแพทย์ การแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
3. กระทำเป็น ปกติธุระ
4. ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่

มาตรา 4

นิยาม

- “ผู้ป่วย” หมายความว่า ผู้ขอรับบริการในสถานพยาบาล
- “ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล
- “ผู้ดำเนินการ” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาล

มาตรา 4

นิยาม

“ผู้ประกอบวิชาชีพ” หมายความว่า ผู้ประกอบโรคศิลปะ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการ แพทย์และสาธารณสุขอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้หมายความรวมถึงบุคคลตามมาตรา ๓๑ แห่งกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ

ข้อห้าม

มาตรา 16

ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการสถานพยาบาล เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

มาตรา 24

ห้ามมิให้บุคคลใดดำเนินการสถานพยาบาล เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

ฝ่าฝืน

ต้องโทษจำคุก ไม่เกิน ห้า ปี หรือปรับไม่เกิน ห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 25 คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำเนินการ

1. เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ
2. ไม่เป็นผู้ดำเนินการอยู่ก่อนแล้วสองแห่ง
3. เป็นผู้ที่สามารถควบคุมดูแลกิจการ
สถานพยาบาลได้โดยใกล้ชิด

มาตรา 34 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ดำเนินการ

1. ควบคุมดูแลมิให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่เป็นผู้ ประกอบวิชาชีพ
ทำการประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาล
2. ควบคุมและดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาล
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ
ของตน
3. ควบคุมและดูแลมิให้มีการรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนเกินจำนวน
เตียงที่ได้รับอนุญาตเว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน
4. ควบคุมและดูแลสถานพยาบาลให้สะอาด เรียบร้อย
ปลอดภัย

มาตรา 73 การออกเอกสารทางการแพทย์เป็นเท็จ

**ผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ ผู้ประกอบวิชาชีพในสถาน
พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ ของสถานพยาบาลผู้ใด**

1. จัดทำหรือยินยอมให้ผู้อื่นจัดทำ
2. หลักฐานเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล และค่าบริการ
3. เอกสารแสดงการตรวจโรค

มาตรา 73 การออกเอกสารทางการแพทย์เป็นเท็จ

4. เอกสารแสดงผลการรักษาพยาบาลของ
สถานพยาบาล
5. เอกสารกรณีอื่นอันเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล
6. เป็นเท็จ

ฝ่าฝืน

**ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับ
ไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**

กฎหมายการประกอบวิชาชีพ การสาธารณสุขในสถานพยาบาล

คำถาม - คำตอบ

